

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Балабақшада музыкалық аспаптар арқылы балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту

ЖАРИЯЛАНДЫ
23.02.2025СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/176156/>**Курмашова Айгерим Ибраевна****Музыка жетекшісі****Атырау облысы, Қызылқоға ауданы, Миялы ауылы****«Балдырған» бөбекжай-бала бақшасы КМҚК**

Кіріспе: Музыкалық аспаптар баланың шығармашылық қабілеттерін дамытуда үлкен рөл атқарады. Балабақшада бұл аспаптар балалардың есту қабілетін жетілдірумен қатар, ырғақ сезімін, қимыл мен дыбыс үйлесімділігін жақсартып, музыкалық мәдениетін дамытуға көмектеседі. Сонымен қатар, музыкалық аспаптар балалардың шығармашылық ойлауын, қиялын және өзіндік көркемдік көзқарасын қалыптастырады.

Негізгі бөлім:

Музыкалық аспаптардың рөлі — Музыкалық аспаптар балалардың өмірінде ерекше орын алады, өйткені олар дыбыстарды зерттеп, әртүрлі ритмдер мен әуендер шығару арқылы қоршаған ортаны түсінуге ықпал етеді. Музыкалық аспаптарды пайдалану балаларға дыбыстардың айырмашылықтарын түсінуге, олардың құрылымын тануға және әуендерді есте сақтауға мүмкіндік береді. Мысалы, бала барабанда соққы жасау арқылы дыбыс қаттылығы мен ритмдік ерекшеліктерді үйренеді. Бұл процесте балалардың зейіні артып, олардың музыкалық есту қабілеті жетіле түседі.

Сонымен бірге, музыкалық аспаптар балаларға өз эмоцияларын жеткізуге мүмкіндік береді. Әртүрлі әуендерді ойнау кезінде бала өзінің көңіл-күйін, ішкі сезімдерін дыбыстар арқылы білдіре алады. Бұл шығармашылық процесте балалар музыкалық аспаптардың мүмкіндіктерін зерттеп, оларды өз мақсаттарына қарай қолдануды үйренеді. Бұл балалардың шығармашылық қабілеттерінің қалыптасуына және дамуына негіз болады.

Балаларға арналған музыкалық аспаптар — Балабақшада балалар үшін қолданылатын музыкалық аспаптар олардың жас ерекшеліктеріне сәйкес қарапайым және қолжетімді болуы керек. Аспаптарда ойнау балалардың моторикалық қабілеттерін жақсартуға ықпал етеді, себебі оларды ойнау үшін белгілі бір қимылдар мен ептілік қажет. Аспаптардың әртүрлілігі балалардың қиялын оятып, шығармашылық ізденісіне жол ашады.

Мысалы, ксилофон балалардың музыкалық есту қабілетін дамытуда ерекше рөл атқарады. Әртүрлі ноталарға сәйкес келетін тақтайшаларда ойнау балалардың дыбыстар арасындағы айырмашылықтарды естіп, ажыратуына мүмкіндік береді. Сонымен қатар, мұндай аспаптар балалардың ритм сезімін дамытып, әуендерді бірдей ырғақпен ойнауға үйретеді. Бұл баланың музыкалық қабілеттерінің дамуына ғана емес, сондай-ақ оның логикалық және танымдық ойлауын жетілдіруге ықпал етеді.

Шығармашылық қабілеттерді дамыту жолдары — Музыкалық аспаптарды қолданып, балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту үшін арнайы әдістемелер мен тәсілдерді пайдалану қажет. Балаларға еркін импровизация жасауға мүмкіндік беру – бұл олардың шығармашылық еркіндігін қалыптастырудағы маңызды қадам. Оларға алдын ала белгілі бір әуенді қайталау немесе жаңа әуенді ойлап шығару ұсынылады. Бұл балалардың музыкалық қабілеттерін дамытып қана қоймай, олардың шығармашылық ойын дамытуға, эмоцияларын еркін білдіруге мүмкіндік береді.

Сонымен қатар, музыкалық аспаптарды қолдану арқылы ұжымдық жұмыс ұйымдастыру шығармашылық әлеуетті ашуға көмектеседі. Топпен музыкалық жаттығулар өткізу барысында балалар бір-бірімен әрекеттесіп, бірге музыкалық композиция құруға үйренеді. Бұл олардың әлеуметтік дағдыларын дамытып, ұжымдық шығармашылықты түсінуге көмектеседі. Сонымен бірге, балалар өзара ынтымақтастықта болу және өзара қолдау көрсету дағдыларын игереді.

Шығармашылық ойындар мен жаттығулар — Балабақшада балалардың шығармашылық қабілеттерін дамытудың тағы бір тиімді жолы – музыкалық ойындар мен жаттығулар өткізу. Мысалы, балалар белгілі бір тақырыпқа сәйкес әуен ойлап табуға тырысады немесе белгілі бір аспапта ойнау арқылы берілген тапсырманы орындайды. Осындай ойындар балалардың шығармашылық ойлау қабілеттерін арттырады, олардың қиялы мен өнерге деген қызығушылығын дамытады. Музыкалық шығармаларға импровизация жасау балаларға өздерінің ішкі сезімдерін, эмоцияларын білдіруге мүмкіндік береді. Сонымен қатар, балаларға аспаптарды қолданып әртүрлі табиғи дыбыстарды бейнелейтін шығармашылық тапсырмалар беру арқылы олардың қиялын оятып, эстетикалық талғамын дамытуға болады. Мысалы, жаңбырдың дыбысын маракаста шығару немесе желдің дыбысын трианглда ойнау арқылы балалар қоршаған ортаны музыка тілімен түсінуге үйренеді.

Қорытынды

Балабақшада музыкалық аспаптар арқылы балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту олардың эстетикалық және эмоционалдық тәрбиесіне ерекше әсер етеді. Музыкалық аспаптар балаларға шығармашылық еркіндік береді, олардың қиялы мен қимыл-әрекеттерін жетілдіреді. Балалар үшін музыкалық сабақтар тек қана өнер әлеміне терең үңілу мүмкіндігін беріп қана қоймай, сонымен бірге олардың ойлау қабілеттерін, әлеуметтік дағдыларын және эстетикалық талғамдарын дамытуға ықпал етеді. Сондықтан музыкалық аспаптарды балалардың шығармашылық дамуына арналған құрал ретінде тиімді қолдану маңызды.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. «Музыка әлемінде» журналы. № 2, 2005 жыл
2. Б.Сарыбаев. «Қазақтың музыкалық аспаптары.
3. Қазақтың ұлттық аспаптары.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimgier.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.